

**ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА**

Факультет мистецький

Кафедра образотворчого мистецтва та дизайну

ХУДОЖНЬО-ПРИКЛАДНА ГРАФІКА

СИЛАБУС

2019 – 2020 навчальний рік

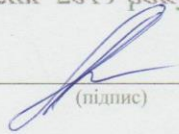
Силабус це персоніфікована програма викладача для навчання студентів з кожного предмета, що оновлюється на початок кожного навчального року.

Силлабус розробляється відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівця відповідного рівня та згідно навчального і робочого навчального планів, з врахуванням логічної моделі викладання дисципліни.

Силабус розглянутий на засіданні кафедри образотворчого мистецтва та дизайну.

Протокол від «17» вересня 2019 року № 2

Завідувач кафедри _____

(підпис)

(Т.М. Стрітьєвич)

(ініціали та прізвище)

Розробник: доцент кафедри образотворчого мистецтва та дизайну Пунгіна О.А

Ел. адреса:

Інша контактна інформація:

1. Опис дисципліни

Назва дисципліни:	художньо-прикладна графіка
Спеціальність:	023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація
Освітньо-професійна програма:	Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація
Рівень вищої освіти:	Перший (бакалаврський) рівень
Форма навчання:	Обмеження немає
Курс:	4
Семестр:	7

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
Тип дисципліни	вибіркова
Кількість кредитів –	6
Блоків –	1
Загальна кількість годин –	180
Тижневих годин для денної форми навчання:	1
Лекції	4 год.
Практичні, семінарські	
Лабораторні	14 год.
Самостійна робота	22
Індивідуальне науково-дослідне завдання (есе, аналітичний звіт, тези тощо)	
Вид підсумкового контролю:	залік
Сторінка дисципліни на сайті університету	
Зв'язок з іншими дисциплінами.	теоретичні основи композиції, живопис, малюнок. історія образотворчого мистецтва, кольорознавство

2.Анотація до курсу

Курс «Художньо-прикладна графіка» вивчає естетичні якості прикладних графічних творів та засоби їх художньої виразності і має на меті навчити студентів, створенню таких зразків прикладної графіки, де всі складові приведені до композиційної цілісності і гармонії. Курс передбачає послідовне вивчення студентами теоретичних понять і термінів у шрифтовому мистецтві, вміщує вправи та завдання, що дозволяють професійно оволодіти основами шрифтової графіки. У процесі практичного навчання набуваються технічні навички послідовності виконання різних видів шрифтів, уміння працювати потрібними інструментами, аналізувати та використовувати відомі історичні стилі в орнаменті, отримувати цілісний ескіз кінцевого вирішення завдання. Один з розділів курсу передбачає встановити у студентів правильний погляд на книгу як на об'єкт конструювання та оформлення, розкрити загальні поняття нерозривного зв'язку функціонального та естетичного в друкованому виданні, навчити розуміти основні закони теорії композиції та їх роль у формуванні особистості методом активного впливу на читачів, стимулюючи тим самим їх культурну та професійну діяльність.

3.Мета курсу

Метою викладання навчальної дисципліни «Художньо-прикладна графіка» є надання комплексу знань, умінь та навичок в галузі художньо-прикладної графіки, оволодіння професійною майстерністю і умінням використовувати її в своїй подальшій творчій діяльності.

4. Завдання вивчення дисципліни

Основними завданнями вивчення дисципліни «Художньо-прикладна графіка» є:

- розвивати соціально-творчу активність та естетичне ставлення до дійсності, явищ художньої культури;
- розвивати художньо-творчі вміння та потребу у графічній діяльності;
- знання теоретичних основ мистецтва історичних рукописних шрифтів;
- знання різновидів історичних форм рукописних шрифтів та особливості їх оформлення притаманними орнаментами;
- уміння створювати композиції з історичних та набірних шрифтів;
- встановити у студентів певний погляд на книгу, як на об'єкт конструювання та оформлення;
- розкрити загальні поняття нерозривного зв'язку функціонального та естетичного в друкованому виданні;
- навчити розуміти основні закони теорії композиції та їх роль у формуванні особистості методом активного впливу на читачів, стимулюючи тим самим їх культурну та професійну діяльність.

5. Результати навчання

Знання

- Знає теоретичні основи різновидів історичних форм рукописних шрифтів та володіє особливостями їх оформлення
- Усвідомлює конструктивні особливості книги
- Має сформований певний погляд на книгу, як на об'єкт конструювання та оформлення
- Здатний розкрити загальні поняття нерозривного зв'язку функціонального та естетичного в друкованому виданні
- Знання матеріалів та технік образотворчого мистецтва; виражальних і виразних засобів, професійної термінології, етапів та методики виконання зображення
- Усвідомлення теоретичних основ образотворчої грамоти для застосовування комплексного художнього підходу у створенні цілісного образу
- Здатність здійснювати пошук, аналіз та оброблення інформації з різних джерел
- Здатність аргументувати вибір матеріалів та техніки, зображальних засобів, різних мистецьких технік для вирішення практичного завдання, продемонструвати знання та розуміння зображальних і виражальних можливостей різних художніх матеріалів, що застосовуються графіці.

Уміння

- Вміє створювати творчі композиції у вибраних графічних техніках
- Може послідовно будувати творчий процес та обирати правильні й ефективні рішення
- Володіє умінням створювати композиції з історичних та набірних шрифтів
- Здатний створювати такі зразки прикладної графіки, де всі складові приведені до композиційної цілісності і гармонії
- Вміння використовувати власну образно-асоціативну, стилістичну та пластичну мову, інтегрувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі, відтворювати традиційні та синтезувати сучасні технології образотворчого мистецтва.
- Вміння аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти (як джерела творчого натхнення) для розроблення композиційних рішень; аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи, культурно-мистецької спадщини і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього образу
- Вміння визначати форму художнього твору, матеріали та техніки виконання у відповідності до теми та ідеї художнього задуму, знаходити технологічне рішення, яке максимально відповідає задуму, оцінювати отримані результати та аргументувати творче рішення роботи в матеріалі, враховувати і

використовувати при виконанні художнього твору властивості матеріалів, закони їх взаємозв'язку

- Уміння виконувати зображення з натури, по пам'яті, за уявою образотворчими засобами; працювати співвідношеннями; цілісно бачити, виділяючи головне виразними прийомами; виявляти за допомогою тону форму, об'єм, матеріал, світло і простір; володіти сформованими в процесі вправ професійними навичками зображення

Комунікація

- Здатність використовувати відповідну термінологію, обговорювати факти та інтерпретації зрозумілою і чіткою мовою, застосувати це в презентаціях, есе та дипломній роботі

- Здатність відповідально ставитися до виконуваної роботи, самостійно приймати рішення, досягати поставленої мети з дотриманням вимог професійної етики

- Готовність розуміти кінцеву мету власного навчання, його етапи, цілі і завдання кожного окремого завдання з дисципліни.

6. Політика курсу

Загальні:

- Студенти і викладачі несуть спільну відповідальність за створення безпечного і сприятливого навчального середовища.

- В аудиторіях заборонено вживати їжу та напої (за винятком води та у разі медичної необхідності).

- Мобільні телефони та інші цифрові електронні пристрої мають бути вимкнені або переведенні у беззвучний режим. Ноутбуки можуть використовуватися лише для введення нотаток та виконання практичних завдань.

- Студенти мають право робити аудіозапис аудиторного заняття для свого особистого освітнього використання за погодженням з викладачем. Студент не має права розміщувати запис на веб-сайті чи іншому сторонньому ресурсі без письмової згоди викладача.

- Студент має право звертатися до викладача за додатковим поясненням матеріалу курсу (теми) чи змісту лабораторних завдань протягом робочого часу усно, по електронній пошті або через будь-яку систему повідомлень. На запит зацікавлених студентів, викладач призначає консультацію для аналізу самостійної роботи студентів. Відвідування таких консультацій за бажанням студента.

Навчальні:

- Комунікація та групова співпраця є важливими компонентами засвоєння знань і професійних компетентностей під час курсу (теми). Тому для виконання вимог курсу (теми) студенти мають брати участь в усіх аудиторних заняттях,

причому перед тим ознайомитися з обов'язковими для читання, аналізу, перегляду матеріалами чи текстами. У разі пропуску заняття без поважних причин, які задокументовані, оцінка за проміжний контроль автоматично знижується на 10%.

- В межах самостійної роботи студенти опрацьовують (підбирають) наочний матеріал, переглядають відео, закінчують та виконують практичні завдання для самоконтролю і практичні завдання з метою перевірки засвоєння ними знань і набуття навичок.

- Виконання практичних завдань для самоконтролю є обов'язковими для кращого засвоєння (виконання) навчального матеріалу. Виконання індивідуальних практичних завдань з метою перевірки засвоєння студентами знань і набуття навичок є обов'язковим. Ці завдання виконуються індивідуально.

- Студенти зобов'язані дотримуватися принципів академічної доброчесності при виконанні індивідуальних контрольних завдань. У разі плагіату при виконанні завдання, студент отримує незадовільну оцінку за нього. У разі повторного виявлення плагіату студент не допускається до семестрового заліку.

7. Зміст дисципліни.

Тижнів	Тема, план	Форма діяльності (заняття)	Література Ресурси в Інтернеті	Самостійна робота, завдання, год.	Вага оцінки	Термін виконання
Тиж. 1	Тема 1: Шрифтова графіка, як засіб передачі історичного образу часу 1. Поняття і терміни в шрифті 2. Матеріали і інструменти 3. Історія виникнення письменності	Лекція	Презентація, відеоматеріали 1. Таранов Н. Н. Рукописный шрифт. Львов, 1986 2. Владимиров Л.И. Всеобщая история книги. М., 1988.			4 год.
Тиж. 2.	Тема 2. Вправи та зображення основних елементів букв 1. Композиційне розміщення. 2. Розмітка потрібного формату. 3. Виконання вправ. 4. Аналіз та розбір зауважень виконаної роботи.	лаб. заняття	наочність Таранов Н. Н. Рукописный шрифт. Львов, 1986	2 год. Закінчити завдання вдома	8	2 год.
Тиж. 3.	Тема 3. «Грецький шрифт» з відповідним орнаментом 1. Композиційне розміщення. 2. Аналіз та вивчення основних характеристик даного шрифту. 3. Підготовка пропорційного співвідношення лінійок. 4. Виконання шрифту	лаб. заняття	наочність Таранов Н. Н. Рукописный шрифт. Львов, 1986	2 Закінчити завдання вдома	8	2
Тиж. 4	Тема 4. «Римський капітальний квадратний» шрифт з відповідним орнаментом 1. Композиційне розміщення. 2. Аналіз та вивчення основних характеристик даного шрифту. 3. Підготовка		наочність Таранов Н. Н. Рукописный шрифт. Львов, 1986	4 виконати завдання вдома	10	

	пропорційного співвідношення лінійок. 4. Виконання шрифту					
Тиж. 5	Тема 5. Шрифт «каролінгський мінускул» з притаманним декором 1. Композиційне розміщення. 2. Аналіз та вивчення основних характеристик даного шрифту. 3. Підготовка пропорційного співвідношення лінійок. 4. Виконання шрифту	лаб. заняття	наочність Таранов Н. Н. Рукописный шрифт. Львов, 1986	2 Закінчити завдання вдома	8	2
Тиж. 6.	Тема 6. Шрифт «текстура» з відповідним орнаментом 1. Композиційне розміщення. 2. Аналіз та вивчення основних характеристик даного шрифту. 3. Підготовка пропорційного співвідношення лінійок. 4. Виконання шрифту	лаб. заняття	наочність Таранов Н. Н. Рукописный шрифт. Львов, 1986	2 Закінчити завдання вдома	8	2
Тиж. 7.	Тема 7. Шрифт «швабахер» з відповідним декором 1. Композиційне розміщення. 2. Аналіз та вивчення основних характеристик даного шрифту. 3. Підготовка пропорційного співвідношення лінійок. 4. Виконання шрифту	лаб. заняття	наочність Таранов Н. Н. Рукописный шрифт. Львов, 1986	2 Закінчити завдання вдома	8	2
Тиж. 8.	Тема 8. Шрифт «гуманістичний мінускул» з декором листа 1. Композиційне розміщення. 2. Аналіз та вивчення основних характеристик даного шрифту. 3. Підготовка пропорційного співвідношення лінійок.		наочність Таранов Н. Н. Рукописный шрифт. Львов, 1986	4 виконати завдання вдома	8	

	4. Виконання шрифту					
Тиж. 9.	Тема 9. Шрифти «устав» та «напівустав» з «в'язю» 1. Композиційне розміщення. 2. Аналіз та вивчення основних характеристик даного шрифту. 3. Підготовка пропорційного співвідношення лінійок. 4. Виконання шрифту	лаб. заняття	наочність Таранов Н. Н. Рукописный шрифт. Львов, 1986	2 Закінчити завдання вдома	10	2
Тиж. 10.	Тема 10. Творча композиція на тему «Вираження образу живого предмету» засобами шрифту 1. Композиційне розміщення. 2. Аналіз та вивчення основних характеристик даного шрифту. 3. Підготовка пропорційного співвідношення лінійок. 4. Виконання шрифту	лаб. заняття	наочність Таранов Н. Н. Рукописный шрифт. Львов, 1986	2 Закінчити завдання вдома	12	2

8. Література для вивчення дисципліни.

Основна

3. Іванов С.И. Основи композиції видання. Учебний посібник. Львів, 1990.
4. Таранов Н. Н. Рукописный шрифт. Львов, 1986
5. Таранов Н.Н., Іванов С. И. Основы учебного рисунка и производственной графики. Львов, 1992.
6. Владимиров Л.И. Всеобщая история книги. М., 1988.
7. Герчук Ю. Художественная структура книги. М.,1984.

Додаткова

1. Адамов Е. Б. Рукопись - художественный редактор - книга. М., 1985.
2. Альберт Капр Шрифт. Дрезден, 1971.
3. Анри де Моран История декоративно-прикладного искусства. М.,1982.
4. Ганкина В.В. Май Митурич. Л., 1988.
5. Ганкина Э. Художник в современной детской книге. М., 1977.
6. Гончаров А.Д. Об искусстве графики. М., 1960.
7. Звонцов В.М. Основы понимания графики. М., 1963.
8. Искусство шрифта. Работы московских художников книги 1959-1974. М.,1977.
9. Кликушин Г. Шрифты. Минск, 1984.
10. Либман М.Я. Вернер Клемке. Ленинград,1988.

11. Матиас Воллер. Ілюстрації. Лейпциг, 1990.
12. Мейер Ф.С. Гамбурский орнамент. Лейпциг, 1983.
13. Птахова И. Простая красота буквы. «Русская Графика» 1997.
14. Фаворский В.А. Об искусстве, о книге, о гравюре. М., 1986.
15. Хельмут Хубер, Наборные шрифты. Мюнхен, 1987.
16. Гачев Г.Д. Содержательность художественной формы. М., 1968.
17. Гончаров А.Д. Об искусстве графики. М., 1960.
18. Лебедева Е. В., Черных Р. М. Искусство художника-оформителя. «Советский художник» М., 1981.

9. Політика виставлення балів. Вимоги викладача

Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового контролю. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час лабораторного заняття; недопустимість пропусків та запізнень на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття; плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання тощо.

Кількість балів за залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань та повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- знання куту нахилу пера та дукту різних шрифтів;
- розмір пишучого елементу пера (чи палички) не повинен перевищувати 1-2 мм. Кут нахилу пера повинен бути постійним в кожному шрифті
- композиція листа повинна будуватися на принципах організації книжкового розвороту;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності;

Поточний контроль знань									Залік/перегляд	Сума
T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10		
8	8	10	8	8	8	8	10	12	20	100

10. Підсумковий контроль

Питання для підсумкової оцінки знань:

1. Виникнення письменності. Створення латинського алфавіту.
2. Виникнення та розвиток грецької письменності.
3. Особливості написання грецького шрифту.
4. Становлення і розвиток римських шрифтів. Капітальний квадратний шрифт.
5. Особливості написання капітального шрифту.
6. Розвиток капітального рустичного письма.
7. Особливості написання капітального рустичного шрифту.

8. Римське уніціальне та напівунціальне письмо.
9. Особливості написання унціального та напівунціального шрифту.
10. Шрифти раннього середньовіччя.
11. Виникнення та розвиток каролінгського мінускулу.
12. Особливості написання мінускульного шрифту.
13. Розвиток готичного письма.
14. Виникнення та розвиток текстури.
15. Особливості написання шрифту текстури.
16. Виникнення бастардного шрифту.
17. Виникнення та особливості написання готичного шрифту ротунда.
18. Готичний шрифт швабахер.
19. Виникнення шрифту фактури. Особливості написання.
20. Шрифти епохи Відродження.
21. Виникнення та розвиток гуманістичного мінускулу.
22. Виникнення слов'янської письменності.
23. Устав. Особливості написання шрифту устав.
24. Напівустав. Особливості написання шрифту напівустав.
25. В'язь як декоративне письмо. Шрифт скоропис.
26. Термін "кут" письма.
27. Основні інструменти для написання рукописних шрифтів.
28. Матеріали для роботи над рукописними шрифтами.
29. Основні принципи побудови букви.
30. Що таке дукт? Закони написання елементів букви.
31. Пропорції букв шрифту.
32. Основні та додаткові штрихи букв.

ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ

1. Мистецтво шрифтової графіки
2. Виразальні можливості шрифтового логотипу
3. Можливості створення образу текстової фрази засобами історичних шрифтів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
------	----------	--	---

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗАСВОЄННЯ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ

Оцінку **«відмінно» (A)** - заслуговує студент, що має міцні, ґрунтовні теоретичні та практичні знання, які застосовує на практиці, розвинуту уяву та образне мислення. Спостерігається термінологічна чіткість, досконале знання та розуміння понятійного апарату з теми шрифтова графіка та орнаментика. Відсутні фактичні помилки в хронології виникнення та розвитку писемності. Під час відповіді студент вільно орієнтується у матеріалі, володіє термінологічною майстерністю усної відповіді (уміння тримати тезу та розгортати її у відповідності до рамок питання). Відмінне володіння технічними знаннями та матеріалами з практично-лабораторних завдань. Вільно характеризує та відтворює дукт будь-якого шрифту. Робота оформлена (за вимогами оформлення до такого роду робіт).

Оцінку **«добре» (B)** - заслуговує студент, що має міцні, ґрунтовні теоретичні та практичні знання, які застосовує на практиці, але має стандартне мислення. Матеріал викладений послідовно, відповідає змісту питання. Інколи спостерігається порушення хронології розвитку шрифтів. Наявні незначні фактичні помилки. Відповідь повна. Під час аналізу студент вільно орієнтується у матеріалі, обґрунтовує особливості побудови та написання шрифту. Студент уміє дати ґрунтовну відповідь на поставлене запитання. Володіє понятійним апаратом. Допускає незначні неточності чи не грубі фактичні помилки в характеристиці шрифту. Робота оформлена (за вимогами оформлення до такого роду робіт).

Оцінку **«добре» (C)** - заслуговує студент, що має належні теоретичні та практичні знання, але має стандартне мислення. Матеріал викладений послідовно, відповідає змісту питання. Спостерігається порушення хронології розвитку шрифту чи писемності. Наявні незначні фактичні помилки в описі шрифту. Відповідь лаконічна але неповна. Під час аналізу студент орієнтується у матеріалі. Виявляє достатній рівень умінь усної відповіді. Відповіді на питання логічні, аргументовані, хоч і мають неточності. Робота оформлена (за вимогами оформлення до такого роду робіт).

Оцінку **«задовільно» (D)** - заслуговує студент, що може продемонструвати теоретичні та практичні знання. Спостерігається спроба підійти до логічної відповіді, однак план викладення матеріалу недосконалий, у ньому відбувається змішування фактів винайдення чи розвитку шрифтів (писемності), неточність дати стильового напрямку. Простежується невміння групувати матеріал, знаходити зв'язки в системі стильового чи технічного напрямку. Під час відповіді студент непевно орієнтується у матеріалі, існують фактичні та

змістовні помилки. Студент у цілому правильно відтворює навчальний матеріал, дещо узагальнено може охарактеризувати шрифт, дукт. Робота не повністю оформлена (за вимогами оформлення до такого роду робіт).

Оцінку **«задовільно» (E)** - заслуговує студент, що має слабкі теоретичні та практичні знання. Теоретичний зміст курсу засвоєний поверхнево (посередньо), частково. Студент виявляє поверхневі знання й розуміння основних положень навчального матеріалу. Відповідь недостатньо відображає особливості шрифту, правила та особливості його написання. Присутнє знайомство з технічними особливостями та матеріалів з практичних занять. Робота не оформлена (за вимогами оформлення до такого роду робіт).

Оцінку **«не задовільно» (Fx)** - заслуговує студент, що має дуже слабкі теоретичні та практичні знання. Відповідь фрагментарна, основана лише на загальних фразах. Відсутня логіка та фактичний зміст відповіді. Присутня лише деяка відповідність фактам, датам та стильовим напрямкам шрифту. Питання розкрито частково або зовсім не розкрито. Прослідковується несформованість необхідних практичних навичок. Робота не оформлена, відсутня.

Оцінку **«не задовільно» (F)** - заслуговує студент, який не володіє теоретичними та практичними знаннями. Питання не розкриті. Під час відповіді студент неспроможний відтворити інформацію у певній послідовності. Оперує лише загальними фразами. Відсутність необхідних практичних навичок. Робота не оформлена, відсутня